

APAn ohjeet psykologeille transsensitiiviseen kohtaamiseen (2015)
(Kääntänyt Laura Blomqvist ja Maarit Grönroos)

Tietoon perustuvat ohjeet:

- 1) Psykologin on ymmärrettävä, että sukupuoli on ei-binaarinen rakenne, johon kuuluu monenlaisia erilaisia sukupuoli-identiteettejä
- 2) Psykologin on ymmärrettävä, että sukupuoli-identiteetti ja seksuaalinen suuntautuminen ovat erillisiä, mutta toisiinsa liittyviä rakenteita
- 3) Psykologin on ymmärrettävä, miten sukupuoli-identiteetti limittyy muiden identiteettien kanssa (identiteettien intersektionaalisuus)
- 4) Psykologin on ymmärrettävä, miten hänen oletuksensa, asenteensa ja tietonsa vaikuttavat sukupuolelta epätyypillisten tai transihmisten kohtaamisen ja hoidon laatuun

Stigmaan ja ennakkoluuloihin perustuvat ohjeet:

- 5) Psykologit tunnistavat, miten stigma, ennakkoluulot, syrjintä ja väkivalta vaikuttavat sukupuolinormeja vastaamattomien ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin.
- 6) Psykologin on tunnistettava, miten institutionaaliset esteet vaikuttavat transihmisiin. Psykologin on tuettava transihmisille turvallisten ympäristöjen kehittämistä
- 7) Psykologin on pyrittävä transihmisten terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavan stigmat vähentämiseen

Kehityopsykologiseen näkökulmaan liittyvät ohjeet:

- 8) Psykologin on ymmärrettävä lasten ja nuorten erilaiset kehitystarpeet, joita sukupuoli-identiteettiään pohtivilla ja transnuorilla on
- 9) Psykologin on ymmärrettävä sekä ikääntyneiden sukupuoltaan epätyypillisesti ilmaisevien ja transihmisten kokemat haasteet että heidän voimavaransa

Psykologiseen arviointiin ja hoitoon liittyvät ohjeet:

- 10) Psykologi ymmärtää, miten mielenterveysongelmat voivat vaikuttaa tai olla vaikuttamatta sukupuolelta epätyypillisen ja transihmisen sukupuoli-identiteettiin ja koettuun vähemmistöstressiin
- 11) Psykologi tunnistaa, että sukupuolinormeja vastaamattomat ihmiset kokevat myönteisiä elämänmuutoksia todennäköisimmin saadessaan sosiaalista tukea ja transsensitiivistä hoitoa
- 12) Psykologi pyrkii ymmärtämään, mitä vaikutuksia sukupuoli-identiteetin ja sukupuoli-ilmaisun muutoksilla on romanttisiin ja seksuaalisiin suhteisiin
- 13) Psykologi pyrkii ymmärtämään vanhemmuuden ja perheenmuodostuksen vaihtelevia muotoja transihmisillä ja sukupuolinormeja vastaamattomilla ihmisillä
- 14) Psykologi tunnistaa moniammatillisen yhteistyön hyödyt ja pyrkii yhteistyöhön eri ammattilaisten kanssa.

Tutkimukseen ja opetukseen liittyvät ohjeet:

- 15) Tutkimusta tehdessään psykologi kunnioittaa sukupuolinormeja vastaamattomien ihmisten hyvinvointia ja oikeuksia, ja pyrkii esittämään tulokset tarkasti, välttäen tulosten väärintulkintaa ja hyväksikäyttöä.
- 16) Psykologi valmistautuu kouluttamaan mm. psykologiharjoittelijoita siten, että he voivat toimia ammattitaitoisesti sukupuolinormeja vastaamattomien ihmisten kanssa.